

Utvärderingsrapport Bildproduktion

Områdesnämnden Teknik och naturvetenskap har genomfört utvärdering av huvudområdet Bildproduktion. Underlagen har bland annat utgjorts av en självvärdering, kursplaner och utbildningsplaner. Underlagen har granskats av externa sakkunniga tekn. dr. Annelie Ekelin, Linnéuniversitet, och fil.dr. Thommy Eriksson, Göteborgs universitet, som lämnat yttranden enligt formulär *Bedömning efter extern granskning av huvudområde eller yrkesprogram*.

Dialog kring underlag och sakkunnigyttanden har förts 2017-11-21 med ämnesföreträdare Sven Hansell, och kring utkast till rapport med Pelle Eriksson 2018-10-11.

Utbildningens kunskapsbidrag och profil vid Högskolan Dalarna

Bildproduktion undersöker de uttrycksmöjligheter som olika tekniska lösningar medför. Teknik är dock aldrig värdeneutralt och utbildningen omfattar såväl kritisk teori som granskning av ideologier. Enligt självvärderingen är en grundtanke en utbildning som förenar akademi och produktion. Den teoretiska och akademiska kompetensen ger studenterna perspektivering och en plattform som är central inom ett område statt i snabb utveckling. För att nå dessa mål är strävan att integrera aspekterna vetenskaplighet, konstnärlighet och beprövad yrkeserfarenhet. Det görs genom att engagera lärare med meritering inom vetenskaperna, så väl som lärare med beprövad erfarenhet inom mediesektorn. Slutmålet för övningarna är att studenterna ska ha skaffat sig tillräckliga färdigheter för att kunna fungera yrkesmässigt inom mediebranschen och där reflektera över och utveckla de produktions-processer de deltar i.

Bildproduktions profil avviker från liknande utbildningar i landet genom att lägga större tyngd på det akademiska skrivandet.

Sakkunnigas kommentarer

De sakkunniga anser att avvägningen mellan teori och praktik är viktig. Samtliga program har en tydlig professionssinriktning vilket de förefaller balansera väl med akademiska inslag. Studenterna förefaller vara i hög grad redo att ta sig an en yrkesroll.

En annan något kritisk reflektion är att de produktionsmetoder som lärs ut är mycket inriktade på ganska traditionell mediaproduktion. Framväxande produktionsmetoder är mer småskaliga och använder exempelvis mobiltelefoner och surfplattor. Denna mer moderna aspekt av mediaproduktion verkar ganska frånvarande inom utbildningen. Utifrån granskning av utbildningsplaner och kursplaner, saknas möjligen också ett fokus på modern medieproduktion utifrån tillämpning av agila produktionsmetoder och flexibilitet i produktionsförfarandet.

Nämndens kommentarer

Nämnden instämmer med sakkunniga i att utbildningen tycks vara välbalanserad vad avser praktiska och teoretiska moment. Nämnden instämmer dock inte med sakkunniga i kritiken mot avsaknaden av moderna digitala produktionsmetoder och brist på agila arbetssätt.

Akademisk miljö och lärarkompetens

I tabellen över lärare anges 15 lärare, varav 5 disputerade. Tre lektorer på konstnärlig grund. Övriga är adjunkter och tekniker. Samtliga har hög andel undervisning i tjänsten, medan andelen forskning är låg. En tidigare professur har inte blivit återbesatt.

I självvärderingen framhålls att miljön inrymmer en bred kompetens där professionslärarna har mångårig erfarenhet och vet vilka kompetenser som efterfrågas i branschen, vilket också uttrycks i kursernas lärandemål. Därtill finns dedikerade lärare för ljud, bild och redigering samt manus och informationsfilm. Teknikerna har en viktig funktion i ämnet. De handhar och ansvarar för teknikutlåningen till studenterna och serverar både lärare och studenter med kompetens och tekniklösningar.

Audiovisuellt seminarium samlar deltagare från Bildproduktion, Ljud- och musikproduktion samt ämnet Bild. Där deltar även en lång rad gästföreläsare rekryterade både nationellt och internationellt.

Förutom regelbundna ämnesmöten genomförs årligen fyra ämnesdagar utspridda över terminerna som i stor utsträckning ägnas åt pedagogiska frågor och kvalitetsarbete. Det handlar om t ex examination, bedömning och akademiskt skrivande. Eftersom kurserna inte bara är teoretiska utan även professionsanknutna så är lärarens förmåga till handledning central.

Miljön har deltagit i en kurs om fyra halvdagar i agil projekthantering. Denna projekthanteringsteknik ska sedan implementeras i kurserna.

Sakkunnigas kommentarer

Mycket god lärarkompetens när det gäller den professionsinriktade gruppen av lärare och god relevans när det gäller de akademiskt meriterade lärare.

Det förefaller dock som att lärarna har lite väl mycket att göra, och verkar ha svårt att hinna med.

Självvärderingen pekar på en inre sårbarhet genom att utbildningarna är i hög grad beroende av specialistkompetens inom olika områden. Möjligen skulle en systematisk kompetensutväxling mellan olika individer och områden minska denna svaghet om enskilda inom ramen för sin kompetensutvecklingstid t ex vidareutvecklade sitt kunnande inom ett närliggande område.

Forskningsmiljön är fullt tillräcklig, men som de själva påpekar behövs en professor.

Nämndens kommentarer

Nämnden instämmer med sakkunnigas synpunkter, och har vetskap om att dessa är tagna i beaktande och anser att ämnet är på rätt väg. En gästprofessor finns nu på plats, och en större rekryteringsprocess har påbörjats.

Forskningsförankring

Bildproduktion inte kan sägas vara ett homogent ämne utan förenar vitt skilda discipliner och praktiker så finns ofta inte denna gemensamma kompetens inom ämnet. Enligt självvärderingen är medarbetarna inom bildproduktion högt specialiserade och har oftast kursansvar efter just hans eller hennes egen kompetens. Lärarna med traditionella akademiska examina följer forskningsfronten och lyfter in relevanta perspektiv till ämnet. Lärarna som är anställda på konstnärliga meriter följer inte bara utvecklingen inom sitt område utan är oftast också själva verksamma inom sina områden med konstnärlig forskning.

De professionsanknutna kurserna använder sig av gängse facklitteratur medan undervisning i teori och metod sker primärt i de mer teoretiska kurserna med perspektiv såsom perceptionsteori och fenomenologi, och teorier om hermeneutik och genus. Metodikursen ger en bred överblick över ämnets teoribildningar.

Biblioteket ger obligatoriska schemalagda seminarier med studenterna i informationssökning. Kraven på pm- skrivningen inkluderar att studenten själv i flera omgångar gör informationssökning och värdering av källor

Studenterna medverkar i hög grad i ämnets utåtriktade verksamhet.

Sakkunnigas kommentarer

Forskningsförankringen förefaller i grunden vara god utifrån inkludering av egen forskning i undervisningen men också genom utvecklade samarbeten med gästföreläsare, gästbedömare etc. Huruvida detta sker systematiskt är något oklart. En ny professor med relevant inriktning, ambition och drivkraft bör anställas för att ytterligare öka framåttrörelsen för verksamheten och också konkret öka möjligheterna till ytterligare extern finansiering.

Nämndens kommentarer

Nämnden har inget ytterligare att tillägga.

Utbildningens organisation

Utbildningarna uppvisar högt söktryck och god genomströmning. Orsaker till detta är enligt självvärderingen är att studenterna är för det mesta mycket motiverade och angelägna om att slutföra utbildningen.

Det är önskvärt att antalet uttagna examina ökar. En orsak till låga siffror är att studenterna oftast får ett arbete inom branschen ändå och har då litet incitament att göra färdigt studierna.

Nämndens kommentarer

Nämnden noterar att studenterna gör färdigt sina studier i hög grad men att de inte ansöker om examen. Det bör undersöka vilka kurser eller moment som studenterna inte blir klara med, och om det utifrån detta finns åtgärder som kan bidra till ett högre examensuttag.

Måluppfyllelse

Medieproduktion sker i samverkan mellan skilda kompetenser såsom producent, manus, fotograf, ljud och redigering, och redan från början är lärandemål om samarbetsförmåga centrala. Undervisningen sker i projektform som övar samarbetsförmåga, delegering och arbetsfördelning. Bedömningskriterierna till produktionskurserna omfattar både samarbetsförmåga och tidsplanering och redovisning. Det är inte enbart resultatet som bedöms utan även arbetsprocessen.

Kombinationen av professionsutbildning och akademisk examen ställer särskilda krav att ge studenterna kompetens inom båda dessa områden. Studenter ofta har särskild lust och fallenhet för att göra bild men inte för akademiskt skrivande. Utbildningen har därför ett särskilt fokus på studenternas vetenskapliga skrivande genom en utarbetad progression och kontinuerlig utvärdering av åtgärder. Ett diagnostiskt test genomförs redan första dagen för att fånga upp studentens eventuella problem. Studenterna går sedan från enklare till svårare uppgifter och att studenterna får kontinuerlig återkoppling. Textaktiviteterna är till en början korta och enkla referat och beskrivningar, varpå inslag av argumentation och analys ökar.

Teori- och metodkursen börjar på höstterminen år tre men planeringen för examensarbetet finns med redan från år två. Mot slutet av uppsatskursen har handledaren ett "slutseminarium" med sina studenter. Externa medbedömare till slutventileringen av uppsatser för att ge en blick utifrån på studenternas prestationer. Medbedömarna kommer inte bara från lärosäten i hela landet utan strävan är att medbedömarna också har sin grund i olika discipliner och skilda vetenskapsområden.

Sakkunnigas kommentarer

Goda, relevanta lärandemål och progressionen förefaller genomtänkt men borde ha exemplifieras något mer detaljrikt för att tydliggöra på ett bättre sätt.

Djupet är kanske inte lika tydligt beskrivet i självvärderingen jämfört med den självklara och starka bredden vilket möjligen skulle kunna vara till nackdel för ämnet. Det är därför något oklart hur progressionen säkerställs under utbildningen, även om det framhålls att teori och metod alltid knyts till relevanta praktiska problem så bör nog en tydlig röd tråd i den vetenskapliga progressionen tydliggöras en smula för att synliggöra systematiken i det medvetna upplägget. Den nationella förankringen av innehåll och praktiker förefaller vara mycket god. Möjligen kan det vara så att den internationella anknytningen är något tunn.

Examensarbetskursens upplägg verkar vara mycket bra. Stor fördel med externa opponenter.

En av de sakkunniga uttrycker en viss tveksamhet kring den teoretiska nivån på de exjobbssrapporter som denne tagit del av (5 stycken). Framför allt är det studenternas resonemang och argumentation för olika tolkningar av sina undersökningar som uppfattas som ganska ytliga.

Nämndens kommentarer

Sakkunnigas synpunkt om en otydlig vetenskaplig progression kan bygga på att terminologin inte uppdaterats i utbildningsplanen för film och TV-produktionsprogrammet och därför inte fångar upp det teoretiska ramverk och den teknologi som nu är grunden.

Sakkunniga har påtalat svårighet hitta examensarbeten i DiVA. Dels kan examensarbete och projekt-rapport ha sammanblandats, dels kan detta bero på att en av de sakkunniga använt sökkordet medieproduktion. Eventuellt finns det anledning att lägga till ”medieproduktion” som key-word när uppsatser läggs in i DiVA. Uppgifter finns också om att somliga examensarbeten (rapporter) är registrerade som ”konstnärlig grund” i DiVA, vilket i så fall är felaktigt.

Omvärldsbevakning/arbetslivsanknytning/övergångsmöjligheter

Undersökningar om efterfrågan på studenter har visat att 80 % av de som lämnar utbildningen får jobb inom branschen.

Nationella kontakter består bland annat av medbedömare till examensarbeten och regelbundet besök till seminarium från andra nationella lärosäten som Linköping, Uppsala, Umeå, Linnéuniversitetet, Malmö högskola och Chalmers. Därutöver sker samarbete med andra institutioner inom landet genom det Nationella nätverket för medieproduktioner. Nätverket samlar institutioner med liknande profiler såsom KSM på Linköpings universitet och K3 i Malmö.

Den arbetsplatsförlagda utbildningen knyter nära kontakter mellan bransch och utbildning. Till exempel har programmet Filmdesign samverkat med Falu kommun, vårdutbildningen på Högskolan Dalarna, Arctic Paper (reklamfilmer, instruktionsfilmer och informationsfilmer.) och Dalateatern. I anslutning till utgångsklassernas examensprojekt så arrangeras ett Expo där studenter får visa upp sina artefakter och slutproduktioner för inbjudna från mediebranschen, samarbetspartners och andra intressenter.

Bildproduktion arrangerar en lång rad med event under året som knyter ihop akademien och det omgivande samhället. Ex *Dalarnas Filmfestival* som riktar sig till alla unga filmare i Dalarna, och *Storybar* tillsammans med Magasinet och Film i Dalarna. Resurscentret Film i Dalarna ingår som en viktig samarbetspartner i miljöns nätverk.

Magisterprogram i Audiovisuella studier rekryterar studenter från våra kandidatprogram. I linje med att högskolan nu har masterrättigheter i interkulturella studier så arbetar avdelningen Bildproduktion och Ljud- och musikproduktion med att utveckla magisterprogrammet till ett masterprogram.

Sakkunnigas kommentarer

Studenterna förbereds mycket väl inför yrkeslivet, åtminstone om de ska arbeta med traditionell mediaproduktion i Sverige.

Nämndens kommentarer

Nämnden instämmer med sakkunniga och har inget ytterligare att tillägga.

Studentinflytande

Enligt självvärderingen är avståndet mellan lärare och studenter kort inom Bildproduktion. Många av utbildningsmomenten är ”hands on” vilket innebär naturliga kommunikationsvägar mellan studenter och lärarlaget.

Kursvärderingar genomförs på tre sätt: elektroniskt system, pappersenkäter och kurslag. Ämnesmöten hålls var tredje vecka med en stående punkt som kallas ”kvalitetsfrågor”. Där rapporterar den aktuella läraren kursutvärderingar och eventuella förändringar diskuteras. Rutinerna är att kursutvärderingar ska läggas upp på den aktuella kurswebben. Utvärderingarna läggs även upp på ämnets egna webbsida i Learn. De skickas även till kåren.

Sakkunnigas kommentarer

Studenternas möjlighet att påverka förefaller vara fullt tillräckligt.

Nämndens kommentarer

Lärarnas närvaro i den fysiska utbildningsmiljön är i många avseenden positiv, men innebär också att studenterna särskilt i början av sin utbildning ställer höga krav på kontakt vilket risker att leda till att lärarna blir överbelastade. Systematiska arbetssätt för att bearbeta det som lärare finner belastande behöver utvecklas, och engagemang i pedagogiskt utvecklingsarbete bör uppmuntras. Kanske behöver det även tydliggöras i högre grad för studenterna att de har ett eget ansvar att lära sig, och att de inte kan vänta sig stöd.

Internationalisering, Hållbar utveckling, Jämställdhet och mångfald

Bildproduktion strävar emot samarbeten på såväl Nordisk, som Europeisk och Internationell nivå. Dialog förs med ett finskt och ett norskt lärosäte (Lillehammer) angående gemensamma kursmoment i fjärrproduktion.

Inslagen av internationalisering i åra utbildningar består av engelskspråkig litteratur och enstaka inresande norska och finlandssvenska studenter som kommit hit på eget initiativ.

Som exempel på arbete med hållbar utveckling anges att studenter genomfört fjärrproduktion som examensarbete.

Filmbranschen har sedan länge lidit av könsmässig snedrekrytering. Miljön har haft kvinnliga medarbetare som centrala aktörer inom ämnet redan från start och vid rekrytering eftersträvas jämn könsfördelning. Medarbetare arbetar med genus och mångfaldsfrågor i sin forskning och dessa perspektiv uppmärksammas genom hela utbildningen och redan från första veckorna i termin ett så möter studenterna föreläsningar om genus och mångfald. Lärarlaget arbetar med att skapa en manual gällande mångfaldsfrågor som ger en vägledning när det blir problem inom undervisningen i dessa avseenden.

Tillsammans med Film i Dalarna arrangeras en filmfestival som syftar till att öka filmintresset och rekrytera unga filmare. Festivalen är tydligt genusmedveten genom både sin produktion och sin profil.

Sakkunnigas kommentarer

En av de sakkunniga påpekar att det tycks läggas fokus på arbete med internationalisering, jämställdhet och mångfald samt hållbar utveckling, men något ”pliktskyldigt”, och att ännu mer engagemang och kreativitet med att behandla dessa frågor säkert är möjligt.

De nationella och nordiska kontakterna synes vara mycket goda, medan de internationella kontakterna med fördel kan ses som ett område för vidareutveckling utifrån de redovisade forskningsaktiviteterna

En av de sakkunniga konstaterar att arbetet med mångfaldsfrågor är svårt att bedöma. En enkel åtgärd är till exempel att granska om litteraturlistor kurslitteraturen uppvisar en jämn könsfördelning, eller att regelbundna analyser utförs utifrån perspektiv på jämlikhet och intersektionalitet t ex avseende utbildningarnas genomströmning. Några sådana åtgärder redovisas inte och de beskrivningar och åtgärder som redovisas i självvärderingen känns i viss mån som standardformuleringar i behov av ytterligare konkretisering.

Nämndens kommentarer

Tre samarbeten etablerats sedan detta skrevs. Bättre förbereda studenterna för att arbeta utomlands, det andra är samproduktion övergränser och det tredje är att man förstår olika sätt att arbeta, fjärde att komma ut internationellt med de filmer man skapat.

Mångfaldsarbete är tydligt men inte framskrivet tydligt i självvärderingen vilket är olyckligt, då sakkunniga inte kunnat se det arbete som bedrivs.

Framtidsperspektiv

Ämnesmiljön vill fördjupa samarbetet med övriga institutioner och tillsammans med dessa bygga en akademisk bas som så småningom kan leda till en forskarutbildning – forskarskola.

De problem som Bildproduktion närmast står inför är dels kompetensförsörjningen, dels arbetsmiljön. Det finns behov av en professor, och att rekrytera två nya lektorer som har både akademisk och professionell kompetens.

Mediehuset är en ändamålsenlig byggnad men utrymmesmässigt slår vi nu i taket. På längre sikt finns inte utrymme för expansion och redan nu är stor trängsel om att kunna boka relevanta undervisningssalar.

En utmaning är digitaliseringen som äger rum inom alla områden. Det innebär för det första att de analoga verktygen är obsoleta och att utbildningen nu följer och utvecklar de digitala redskapen. För den andra innebär digitaliseringen en radikal omställning för samhällets olika organisationer och institutioner. Inte minst inom mediebranschen. Från bred och gemensam samhällsinformation går vi genom den digitala tekniken mot segmentering och individuell kommunikation. Varje organisation måste alla ha förmåga och kompetens att designa audiovisuella budskap som riktar sig direkt till brukare och konsumenter.

Sakkunnigas sammanfattning

Styrkor inom huvudområdet:

- God samhällelig förankring och god samverkan, i framkant t ex genom att driva projekt som fjärrproduktion och fjärrredigering, lockande utbildningar med bredd

Svagheter inom huvudområdet:

- Ämnesdjupet förefaller något vagt.
- Problemet att alla studenter inte tar ut examina.
- En svaghet är utbildningens tydliga fokus på traditionella produktionsformer, men avsaknad av fokus på mer innovativa och moderna produktionsmetoder.

Möjligheter för framtida utveckling:

- En möjlighet är att modernisera innehållet; kanske en valbar kurs om Medieproduktion för sociala medier?
- Uppmuntra lärare att i ännu högre grad arbeta med egna mediaproduktioner.
- Minska tidspressen för lärarna.

Sårbarhet för förändringar:

- Specialistberoendet.
- Behovet av förstärkning av personalstyrkan och att rekrytera ny professor inom rimlig tid så att verksamheten inte tappar fart.